

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL FILMEN:

Udarbejdet af Another World Entertainment © 2020

Materialet tager udgangspunkt i Filmcentralens undervisningskabelon for spillefilm

PRÆSENTERER

DEN SORTE JORD

ET UNDERVISNINGSMATERIALE

MÅLGRUPPE: TIL 7.-10. KLASSE SAMT GYMNASIET

FAG: DANSK, SAMFUNDSFAG, HISTORIE, MEDIEFAG M.FL.

James Norton i rollen som journalisten Gareth Jones på jagt efter sandheden om folkemordet i Ukraine i 1933.

© 2020 Another World Entertainment ApS

Peter Sarsgaard i rollen som den Pulitzer-vindende Walter Duranty - © 2020 Another World Entertainment ApS

OM UNDERVISNINGSMATERIALET

Undervisningsmaterialet til DEN SORTE JORD er dels udarbejdet som et ide-katalog til et overordnet arbejde med tematikkerne, som behandles i filmen, samt et mere konkretiseret forløb med et decideret fokus på filmen og dens virkemidler, hvor sidstnævnte indeholder egentlige forslag til elevopgaver.

Materialet fokuserer altså dels på at give indsigt i filmens temaer, indhold og form, men også på at åbne op for en tværfaglig og æstetisk tilgang til de mange emner, som filmen breder ud.

Det vil fx være naturligt at arbejde med helt konkrete historiske og samfundsrelevante temaer som folkemord, overvågning, pressefrihed, international politik i 30'erne osv., mens en perspektivering til nutidige samfundsrelevante emner som fake news og det moderne overvågningssamfund også er relevant.

Undervisningsmaterialet er som udgangspunkt udarbejdet til læreren, men indeholder som nævnt ovenfor også konkrete forslag til elevopgaver (se side 9).

Undervisningsmaterialet til DEN SORTE JORD tager udgangspunkt i de fælles faglige mål, som er udarbejdet af undervisningsministeriet (UVM.dk).

OM FILMEN

I 1933 er den unge waliske reporter Gareth Jones på alles læber, da han, som en af de få, får et interview med Adolf Hitler. Til sin næste artikel ønsker han at drage til Sovjetunionen for at undersøge, hvordan kommuniststaten er i stand til at gennemføre en så hurtig modernisering af landet og ditto oprustning af hæren. Målet er at lande et interview med Stalin, men rejsen bringer ham ulovligt til Ukraine, hvor han på mareridtsagtig vis får svar på Sovjets fremgang. Som førstehåndsvidne oplever han, hvordan russiske soldater med vold lænser landet for dets værdier og efterlader sig millioner af sultende ukrainere. Samtidig er russerne på sporet af den chokerede journalist, og de vil gøre alt, hvad der står i deres magt for, at den forfærdelige sandhed ikke bliver spredt...

DEN SORTE JORD giver et skræmmende billede af et glemt folkemord og er en uhørt stærk og spændingsmættet dramathriller, der ikke efterlader nogen uberørt. Det, som Gareth Jones afslørede, var så grusomt, at det siges at inspirere forfatteren George Orwell til at skrive "Kammerat Napoleon" ("Animal Farm" – 1945).

DEN SORTE JORD er instrueret af veteranen Agnieszka Holland, der tidligere har lavet "In Darkness" (Oscarnomineret som Bedste udenlandske film) og den Golden Globe-vindende "Europa, Europa".

Rollen, som Gareth Jones, indtages af den britiske stjerneskuespiller James Norton, der bl.a. er kendt for sit arbejde på tv-succesen "Grantchester" og som har været nævnt som erstatning for Daniel Craig som den næste James Bond. På rollelisten finder vi desuden Golden Globe-nominerede Peter Sarsgaard og BAFTA-vinderen Vanessa Kirby.

DEN SORTE JORD var desuden nomineret til Guldbjørnen under filmfestivalen i Berlin i 2019.

FILMENS CREDITS

DEN SORTE JORD

Originaltitel: Mr. Jones – UK/Polen/Ukraine - 2019

Spilletid - 119 min

MEDVIRKENDE

James Norton	...	Gareth Jones
Vanessa Kirby	...	Ada Brooks
Peter Sarsgaard	...	Walter Duranty
Joseph Mawle	...	George Orwell
Kenneth Cranham	...	Lloyd George

HOLDET

INSTRUKTØR Agnieszka Holland	PRODUCENTER Andrea Chalupa, Stanislaw Dziedzic, Klaudia Smieja
FOTO Tomasz Naumiuk	MUSIK Antoni Lazarkiewicz
KLIP Michal Czarnecki	MANUSKRIFT Andrea Chalupa

MEDIERÅDETS VURDERING: Tilladt for børn over 11 år

SE MERE PÅ <http://www.anotherworldent.com/bio/title/den-sorte-jord-1359>

Sandhedens rædsler går op for Gareth Jones - © 2020 Another World Entertainment ApS

EKSEMPLER PÅ FAGLIGE MÅL

Dansk

- demonstrere et analytisk beredskab over for tekster og andre udtryksformer
- udtrykke egne meninger i diskussioner og vurdere, hvad der er saglig argumentation
- foretage flertydige fortolkninger
- sætte teksten i relation til aktuelle problemstillinger
- har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og sprog
- kommunikere aktivt i forskellige sproglige og kulturelle situationer i en globaliseret verden

Samfunds-fag

- diskutere demokratiopfattelser og egne muligheder for deltagelse i demokratiet
- diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat
- diskutere kulturs betydning for individer og grupper
- se sammenhænge mellem politiske synspunkter og økonomiske, sociale og kulturelle placeringer og interesser

Historie

- redegøre for sammenhænge mellem fortids-fortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger
- udarbejde løsningsforslag på historiske problemstillinger med afsæt i udvalgte kilder
- kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid
- kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger
- har viden om funktion af historie i fortid og nutid

FAG OG TEMAER

DEN SORTE JORD er oplagt til tværfagligt arbejde, da filmen giver mulighed for at rette fokus mod fx følgende temaer og emner:

Dansk

- Dramaturgi: fortællestruktur, krydsklipning, set-up og pay-off
- Dramaturgi: karakterernes funktioner (personkarakteristik)
- Genretræk: spændingsfilm (spændingskurve, vendepunkter m.v.)
- Filmens symbolik og farvevalg

Samfunds-fag

- Fake news
- Den frie presse
- Overvågningssamfundet
- Hungersnød

Historie

- Holodomor
- Depressionen i 30'erne
- Østeuropa dengang og nu

Ovenstående er blot eksempler på nogle af de faglige områder, som filmen åbner op for at arbejde videre med.

Det er en mulighed at bearbejde DEN SORTE JORD gennem en decideret filmanalyse, men en perspektivering på propaganda og datidens forvanskning af sandheden set i relation til nutidens debat om fake news og kildekritik vil være ganske naturlig.

Ligeledes må der fokuseres på folkedrab. Igen gennem en perspektivering til nutidige og historiske problematikker. Her vil det være naturligt at inddrage fx jødeudryddelserne under 2. Verdenskrig, udryddelse af polakker (og ukrainere) i Ukraine i forbindelse med selvsamme krig, borgerkrigen i Jugoslavien, massedrabet i Rwanda og de seneste overgreb i Syrien – blot for at nævne nogle få. En dialog omkring ”hvorfors bliver vi ikke klogere” sat op imod spørgsmålet om, hvorvidt **målet helliger midlet**, vil kunne sætte perspektiverende tanker i gang hos den enkelte og skabe grobund for en god diskussion om etik og moral.

Overvågningssamfundet spiller også en stor rolle i DEN SORTE JORD. Her kan der perspektiveres til nutidens debat om mere overvågning (kameraer i det offentlige rum, DNA-register etc. etc.) Igen vil der kun skabes en god etisk debat om, hvorvidt målet helliger midlet, for er det ikke godt at overvåge borgere, hvis det afstedkommer mindre kriminalitet? Her kan der henvises til Debatten på DRTV, som for nylig tog netop denne problematik op:

https://www.dr.dk/drtv/se/debatten_hvem-forsvarer-friheden_167406

I det følgende vil der blive givet uddybende eksempler på de filmfaglige vinkler, der kan indtænkes i arbejdet med filmen, samt forslag til egentlige elevopgaver med udgangspunkt i ovenstående.

FILMFAGLIGE VINKLER

Der findes adskillige filmfaglige vinkler, som kan angribes i forbindelse med at arbejde med DEN SORTE JORD. Ønskes det at arbejde med en egentlig filmanalyse, henvises til Filmcentralens analysemodeller (<https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/analysemodeller>), som kan danne basis og udgangspunkt for et mere analyserende arbejde med filmen.

I forslaget til elevopgaver henvises specifikt til analysemodellen "Berettermodellen". Benyttes denne, bør eleverne naturligvis have kendskab til denne, før arbejdet med filmen påbegyndes.

I det følgende gives der eksempler på nogle af de af filmens dramaturgiske virkemidler, som der kan arbejdes med og som ligeledes indgår som led i de konkrete forslag til elevopgaver.

DRAMATURGI: KARAKTERERNES FUNKTIONER.

I DEN SORTE JORD spilles den uomtvistelige hovedperson, Gareth Jones, af James Norton, der står i relation til en række bipersoner. I film har de fleste bipersoner en funktion i forhold til hovedpersonen. Bipersonerne kan fx stå i kontrast til hovedpersonen, så hovedpersonens dilemma eller kamp bliver tydeligere. Eller bipersonerne kan være med til at belyse, hvad der foregår i hovedpersonens sind.

I det følgende vil vi se nærmere på hovedpersonen (protagonisten) Gareth Jones og hans forhold til bi-personen Ada Brooks (Vanessa Kirby), samt antagonist Walter Duranty (Peter Sarsgaard), da der på elevarket vil være opgaver med relation til netop disse personer og deres handlingsinfluerende bevæggrunde.

Gareth Jones (James Norton) og Ada Brooks (Vanessa Kirby) - © 2020 Another World Entertainment ApS

Hovedpersonen: Gareth Jones

Det er hovedpersonens (protagonistens) projekt, der udgør filmens centrale handling. I DEN SORTE JORD ønsker Gareth Jones at afdække, hvorledes det kan lade sig gøre, at der tilsyneladende ikke er nogen ende på den russiske stats velstand, når resten af verden befinder sig i dyb krise og recession. Da sandheden om, at Stalin eksporterer landets afgrøder for at skabe grobund for industrialiseringen og derved lader store befolkningsgrupper udsulte, går op for Mr. Jones, skifter filmens omdrejningspunkt til at fokusere på russernes bedrag og afsløringen heraf.

Ud over filmens primære tematik og ydre konflikt, er Gareth Jones også bærende for filmens to parallelhistorier og indre konflikter, som dels omhandler hans spirende forhold til den unge Ada Brooks (biperson) og hans kamp mod den Pulitzer-vindende Walter Duranty (filmens kontrastkarakter).

Ada Brooks er modsat Gareth Jones en fiktiv karakter. I filmen arbejder hun for Walter Duranty, men hjælper Jones i hans søgen efter sandheden og et spirende kærlighedsforhold fornemmes mellem de to.

Virkelighedens Gareth Richard Vaughan Jones blev født i Wales i 1905 og blev skudt og dræbt den 12. august 1935 dagen før sin 30 års fødselsdag. Mordet formodes af nogen kilder at være iscenesat af det sovjetiske regime, som straf for offentliggørelsen af hans oplevelser i Ukraine.

Læs mere om Gareth Jones her:

<https://www.garethjones.org/>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Gareth_Jones_\(journalist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Gareth_Jones_(journalist))

Kontrastkarakteren: Walter Duranty

Kontrastkarakteren kaldes også antagonisten og er hovedpersonernes modstander. I DEN SORTE JORD udspiller den overordnede konflikt sig i den sovjetiske stats manipulation af virkeligheden. – En manipulation, der manifesterer sig i filmens antagonist, Walter Duranty.

Duranty er journalist ligesom Gareth Jones, men

repræsenterer det modsatte af sidstnævnte. Hvor Jones ønsker sandheden frem, så liv kan reddes, ønsker Duranty at hytte sit eget skind og fungerer som marionet for det sovjetiske statsapparat. Duranty er af den overbevisning, at målet helliger midlet, for, som han siger i filmen: "Man kan ikke lave en omelet uden at knuse et par æg". Konflikten mellem de to journalister er tydelig og får filmen igennem karakter af en decideret magtkamp.

Virkelighedens Walter Duranty fungerede som Moskva-korrespondent for The New York Times. Duranty benægtede, at russerne begik folkemord og nedtonede konsekvenserne af de russiske handlinger. Han skrev sågar adskillige artikler, som direkte kompromitterede Gareth Jones som fantast.

Duranty modtog i 1932 en Pulitzer-pris, og selvom det gennem adskillige år er blevet heftigt debatteret, om han skulle fratages denne pris, nåede Pulitzer-komiteen i 2003 frem til den afgørelse, at det skulle han ikke, da de artikler, som prisen var tildelt på baggrund af, ikke havde noget at gøre med hans benægtelse af *holodomor*.

Læs mere om Duranty:

<https://www.pulitzer.org/news/statement-walter-duranty>

<https://www.theguardian.com/world/2003/may/04/russia.usa>

https://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Duranty

FILMISKE VIRKEMIDLER: FARVESYMBOLIK/SYMBOLER/REKVISITTER.

Farver kan skabe stemninger, bruges æstetisk til at fremhæve noget smuk eller grimt og bruges symbolsk til at påvirke betydninger. Farverne rød, blå og grøn er særligt benyttet i filmen. Undersøg farvernes symbolik og læg mærke til, i hvilke situationer farverne er anvendt, enten i klædedragt, som vægfarve, på møbler og flag. På et tidspunkt i filmen er der et klip mellem Adas nydelige lejlighed med de grønne vægge og det hotelværelse, som Jones kommer hen til, hvor de grønne vægge er krakelerede – hans ungdoms kilde til nysgerrig stræben efter den gode historie ændrer sig til et andet og mere alvorligt niveau. Nu er der ingen vej tilbage for hans opsæthed på at finde sandheden. Bemærk desuden ændringen i filmens farve-toning, da Gareth Jones ankommer til Ukraine.

Læs instruktørens egne tanker om filmen og dens virkemidler:

https://www.europeanfilmawards.eu/en_EN/film/mr-jones.13163

FORSLAG TIL ELEVOPGAVER:

I 119 minutter skal du se det historiske drama baseret på virkelige begivenheder i form af filmen DEN SORTE JORD.

Du skal se en film med mange vinkler og temaer i en ramme af menneskelige tragedier og katastrofer, økonomiske interesser, politisk spin og magtbalancer parallelt med menneskers forskellige syn på, hvordan dilemmaer bør løses, og hvordan og hvorfor sandheden kan se så forskellig ud.

Når der i undervisningssituationer anvendes film, der skildrer historiske begivenheder, skal du være opmærksom på de dramaturgiske og fiktions-genremæssige virkemidler, der anvendes for at vække din interesse, indlevelse, dine sanser og din mulighed for identifikation; – og samtidig skal du have for øje, at filmen på et andet plan fungerer som kildemateriale i en faglig kontekst. – Hvilke udfordringer er der ved valg af denne genre/dette medie i undervisningen, tænker du, og hvilke muligheder? Du kan arbejde med genren ”historiske spillefilm” og andre film om folkedrab i materialet: *Filmanalyse i historie- og folkedrabsundervisningen* af Rasmus Falbe-Hansen, DIIS 2014. Materialet kan downloades gratis på www.folkedrab.dk.

FØR du ser filmen, skal du undersøge kilder om dels Ukraines og dels Rusland/Sovjetunionens geografi og historie. Du skal undersøge de politiske, nationale og globale forhold, der prægede perioden fra 1917-1933, især omkring 1928 med fokus ikke blot på ideologi og internationale magtforhold, men også på almindelige menneskers hverdag og levevilkår især i Ukraine.

Du skal have viden om Josef Stalin, tvangskollektiviseringen af landbruget og den første femårsplan. Du skal overveje, hvilke eventuelle fordele og ulemper og for hvem, der har været ved ”Stalin-revolutionen” – og hvilke synsvinkler, der bærer beslutningerne.

Du skal have kendskab til definitionen af *folkedrab* ifølge FN-konventionens artikel II.

Du kan søge på den konkrete histories personer, Gareth Jones og Walter Duranty, som filmen er bygget op om, og iagttage om du mener, at dennes præmis er fulgt i det filmiske oplæg.

For at forstå den intertekstuelle reference skal du have læst den satiriske roman ”Kammerat Napolen” (Animal Farm, 1945) af den engelske forfatter Georg Orwell og have reflekteret over dyrenes *De Syv Bud*, hvorfor de brydes, og hvad de ændres til – *Alle dyr er lige. Men nogle dyr er mere lige end andre*. – Dette skal du have i baghovedet, mens du ser filmen.

Du kan ligeledes have fornøjelse af, at have læst novellen *Den røde døds maske* af Edgar Allan Poe.

I din analyse af filmen er det vigtigt, at du er *tekstnær*, hvor din fortolkning tager udgangspunkt i konkrete eksempler fra filmen; vær derfor særligt opmærksom på følgende, når du ser filmen:

- 1) Hvilke karakterer fremstilles i filmen. Hvordan og hvorfor – og hvilke grupper repræsenterer de enkelte personer? Hvem er skurke, helte, ofre, gerningsmænd, tilskuere? Er det sort-hvide fremstillinger eller en nuanceret beskrivelse – hvorfor?
- 2) Hvilke steder og hvilke perioder foregår filmen i – hvorfor?
- 3) Hvorfor har instruktøren valgt de forskellige synsvinkler og begivenheder? Hvilke er udeladt – hvorfor? Bliver begivenhederne fremvist ”lige-på-og-hårdt” eller med antydninger; hvilke reaktioner og refleksioner giver de forskellige metoder anledning til hos tilskueren?
- 4) På baggrund af ovennævnte – tænk over temaerne i filmen, og søg tegn, der bekræfter dig i dette. Bliver filmes dilemmaer og problemstillinger endeligt besvaret til sidst i filmen eller giver den forsat mulighed for

refleksion? Er filmes temaer tilknyttet noget historisk specifikt og afgrænset eller noget mere universelt, der evt. kan ske igen?

Som kildeforslag kan du besøge <https://folkedrab.dk>.

Opbyg en alsidig viden og forforståelse for de periodemæssige politiske, økonomiske, sociale og menneskelige forhold og værdier gennem en kritisk tilgang til kilder og medier.

Du skal have viden om analysemodellen **Berettermodellen**s syv faser især med fokus på **anslag**, præsentation og uddybning og hvilke dramaturgiske fortællegreb, der kan gøres brug af, samt hvad hensigten og virkningen er af disse i forhold til din oplevelse af stemning og fortolkning af filmen.

Du skal have viden om filmiske virkemidler; se evt. <https://www.youtube.com/watch?v=m5jNXEcNgIc> eller <https://www.gymdansk.dk/filmiske-virkemidler.html>. I filmen skal du især lægge mærke til beskæring, perspektiv, anvendelse af spejle/genskin i vinduer/glas/søjler og zoom. Filmens udtryk er ifølge instruktøren inspireret af russisk avantgarde-kunst fra den fortalte tid. Undersøg denne udtryksform. Vær opmærksom på, hvor du kan se tegn på dette i filmen, og hvad det gør for stemningen, fx ved telefoncentralen, togturen og festen hos Duranty.

Der findes en formuleret presseetik (fx David Randalls syv regler for god presseetik) og en generel forventning og opfattelse af, at en journalist gengiver sager så objektivt som muligt i forsøget på at afdække historien så tæt på virkeligheden – sandheden – som muligt? Hvad er din opfattelse af journalister generelt – har du tillid til troværdighed og integritet? Hvilke ting, får dig til at være på vagt?

Hvad forventer du, at filmen handler om, når titlen på dansk er DEN SORTE JORD? – Originaltitlen på engelsk er MR. JONES. Når du ser filmen, skal du tænke over, hvorfor den danske distributør mon har valgt en anden titel. – Hvilket fokus har de to forskellige titler – ”sagen” eller ”manden”? - Dette spørgsmål skal du vende tilbage til under din efterbearbejdelse af filmen, hvor du skal beslutte, hvilken titel af de to, du ville vælge, med begrundelser.

Hvad er sandhed? Tænk på det igennem filmen.

UNDER filmen skal du især lægge mærke til følgende:

- Hvordan **anslaget** (den første af **berettermodellen**s syv faser) understreger filmens **plot** (filmens handling) og **præmis** (filmens budskab) (jfr. filmcentralen.dk/filmleksikon/plot og **præmis**).
- I filmens **præsentations-** og **udbybningsfase** opleves **dramaturgiske fortællegreb** som **set up**, **varsler** og **suspense**. Vær opmærksom på hvad og hvornår disse optræder.
- Vær opmærksom på symboler, rekvisitter, lyd/musik og farver (skrivemaskine, tog, kuffert, ild, træer, appelsin, spejle, korn, svin, rød, grøn, blå). Hvilket formål har disse i forhold til fortolkningen?
- Hvem kigger på hinanden – og hvordan kigges der? Hvad tænker du om det?
- Hvem kigger ud ad vinduer – og hvem kigger ind? Hvad kan dette symbolisere?
- Meget bliver spejlet i spejle, ruder, briller – hvilken effekt har dette, og hvad kan dette symbolisere?
- Læg mærke til tempo- og farveskrift – hvilke stemninger, set ups osv. understreger dette?
- Læg mærke til fremdrifts- og stop-elementer for filmens udvikling, og hvornår de sker; det kan være personer, handlinger, rekvisitter, fx Adas rolle for plottets fortsatte udvikling?

EFTER filmen, skal du beskrive:

- Hvad er instruktørens vigtigste budskab med filmen? – Hvilket nutids/fremtidsperspektiv tænker du, instruktøren har i forhold til at lave filmen?
- Hvilke elementer i **anslaget**, der gav mening i forhold til noget, der er vigtigt i forbindelse med forståelsen af filmen, men som først gik op for dig under og efter filmen?
- Hvordan kan du finde intertekstualitet mellem "Kammerat Napoleon (Animal Farm)" af Georg Orwell og anslaget?
- Hvordan kan du finde intertekstualitet mellem det waliske digt "Battle of the trees" og films temaer?
- Hvordan kan du finde intertekstualitet mellem den novellen "Den røde døds maske" og filmens temaer?
- Hvilke karakterer fremstilles i filmen? Hvordan og hvorfor – og hvilke grupper repræsenterer de enkelte personer? Hvem er skurke, helte, ofre, gerningsmænd, tilskuere? Er det sort-hvide fremstillinger eller en nuanceret beskrivelse – hvorfor?
- Hvilke steder og hvilke perioder foregår filmen – hvorfor?
- Hvorfor har instruktøren valgt de forskellige synsvinkler og begivenheder? Hvilke er udeladt – hvorfor? Bliver begivenhederne fremvist "lige-på-og-hårdt" eller med antydninger; hvilke reaktioner og refleksioner giver de forskellige metoder anledning til hos tilskueren?
- På baggrund af ovennævnte – tænk over temaerne i filmen, og søg tegn, der bekræfter dig i dette. Bliver films dilemmaer og problemstillinger endeligt besvaret til sidst i filmen eller giver den forsat mulighed for refleksion? Er films temaer tilknyttet noget historisk specifikt og afgrænset eller noget mere universelt, der evt. kan ske igen?
- I filmens **præsentations-** og **udbytningsfase** var du især opmærksom på dramaturgiske fortællegreb som **set up**, **varsler** og **suspense**. I hvilken situation tænkte du: "nå ja, der skete jo også det... det hang jo sammen med..."?
- Hvilken titel ville du selv vælge at give filmen – DEN SORTE JORD eller MR. JONES? Begrund og fortæl til sidekammerat?
- Hvilke spørgsmål om Holodomor har du selv efter at have set filmen?
- Hvad er sandhed?

Uddybende opgaver:

- Du har undersøgt, hvor begrebet "*Målet helliger midlet*" kommer fra og har reflekteret over Jones' dilemma i forhold til at skulle redde de seks ingeniører eller tusindvis af ukrainere. Du skal i en gruppe på fem opføre en radiooptagelse/podcast ala "*Mads og Monopolet*", hvor I diskuterer et eller flere etiske dilemmaer, eksempler fra fx:

<https://www.etik.dk/moral/10-moralske-dilemmaer>

<http://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/introduktion-til-etik/undervisning-til-grundskolen/etiske-dilemmaer>

<https://www.experimentarium.dk/interaktivt/dilemma/>

<https://sites.google.com/a/bgi.dk/kristendomskundskab/livsfilosofi-og-etik/etiske-dilemmaer-1>

eller beskriv selv en case, som I finder interessant og som relaterer sig til dilemmaerne i filmen.

Instruktion: To gruppemedlemmer repræsenterer holdninger for *pligtetik*¹ og to gruppemedlemmer repræsenterer holdninger for *konsekvensetik*². Et gruppemedlem er ordstyrer (Mads), der problematiserer svarene fra panelet.

- Hvad er sandhed? – Skriv et forsøg på en definition.
[http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Filosofi/Filosofiske begreber og fagudtryk/sandhed](http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Filosofi/Filosofiske_begreber_og_fagudtryk/sandhed)
<https://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-sandheden-om-sandheden>
- Skriv dine regler for presseetik – sæt det ind i en brochure.
https://journalistforbundet.dk/sites/default/files/inline-files/Guide_Presseetiske-regler.pdf
- Hvilke af nedennævnte regler for god journalistisk etik (David Randall, 2000) tænker du, er i modsætning til Durantys skribentvirksomhed:
 - o "Journalister skal kun tjene deres aviser og deres læsere ...
 - o Hver eneste historie skal være en ærlig søgning efter sandheden ...
 - o Der må ikke være nogen tilskyndelser i forhold til offentliggørelse ...
 - o Journalister bør ikke give annoncører eller sponsorer lov til at have hverken direkte eller indirekte indflydelse på det redaktionelle indhold...
 - o Brug ikke din stilling til at true eller opnå fordele ...
 - o Man skal love ikke at undertrykke historier for venskab eller tjenesters skyld ...
 - o Må ikke opfinde eller pynte på information ...
 - o Man bør ikke drage personlig fordel af de oplysninger, man får ... "
- Skriv en reportage med Durantys øjne, hvor han er fulgt i Jones' fodspor til Ukraine. Den skal udgives i The Daily Mail.

¹ Pligtetik/sindlagsetik (en persons måde at tænke og føle på). Pligten går forud for hensynet. Eksempelvis, uanset hvor sulten du er, må du ikke stjæle fra andre, hvis det for dig er forkert at stjæle – også selvom det skulle koste dig dit liv - Målet helliger IKKE midlet.

² Konsekvensetik/nytteetik. En handling er god, hvis den kan skabe mest mulig lykke til flest mulige mennesker i længest tid. Lægger vægt på, hvor nyttig en handling er for at skabe lykke. I orden at slå et menneske ihjel, hvis man kan redde ti andre - Målet helliger midlet.

- Skriv en reportage med Durantys øjne, hvor han er fulgt i Jones' fodspor til Ukraine. Den skal udgives i en russisk avis.
- Lav en propagandaplakat i A3, der skal illustrere Sovjetunionens fremskridt i 1932-33, der ikke ville blive slette af censuren, jf. <https://folkedrab.dk/artikler/propaganda-under-stalin>. Søg på russiske propaganda-plakater.
- Lav en plakat, der skal illustrere modsætningen mellem Sovjetunionens officielle virkelighed og den virkelighed befolkningen oplevede i 1932-33, jf. <https://folkedrab.dk/artikler/propaganda-under-stalin>. Søg på russiske propaganda plakater.
- Lav en personkarakteristik af Duranty og beskriv den indre og ydre konflikt, som udspilles omkring ham. Er der måske en grund til, at han er afbildet med en stok med kaninhoved?
- Send en videohistorie fra dit nye hjem som flygtning til dine "efterladte"; hvad fortæller du, hvad viser du?
- Du skal få folk til at få lyst til at bosætte sig i Sovjetunionen; hvordan "sælger" du staten? Du vælger selv medie og genre (facebookopslag, brochure, essay, digt, sang, dokumentar mm.)
- Lav en film med titlen "Storebror".
- Lav en propagandafilm med titlen "Stalins guld" eller med titlen "Ukraines muld".
- Lav en Powtoon (skoletube) en Scratch eller anden animationsfilm over mødet mellem Jones og den ukrainske virkelighed.
- Lav en fotocollage med de modsætninger, der illustreres i filmen (guldtand, overdådige frugtopsatser, luksus hotel, armod, kannibalisme, kulde, varme, ungdom, alderdom, klarhed, skjult, afklædt, påklædt osv.)
- Lav en brætspil eller en Scratch (programmeringssprog) med et tog/skinner som ramme for turen fra Moskva til Ukraine og retur. Der skal være forhindringer og medvindsfaktorer og kort, der illustrerer de dilemmaer, Jones er udsat for på turen; skal han dele sin appelsin, skal han spise kødet, fra den døde dreng osv.
- Lav en personkarakteristik af Mr. Jones. Skriv dernæst en jobansøgning for ham til et job, som du vælger, at han skal søge.
- Forbered og gennemfør som rollespil en tv-debat mellem en glødende tilhænger af Sovjetunionen og en afhopper.
- Skriv et brev fra Walter Duranty til hans hustru og søn, fordi han har valgt at flygte/flytte fra Moskva til vesten, og de kan ikke få lov til at følge med.
- Hvilket land ville du skabe, hvis du kunne? Nedskriv en forfatning og lav et resumé over dine forventninger og værdier til dette land. Hvad er dit "Utopia"? Hvilket land i klassen får flest "indbyggere/likes" – hvorfor? Er dit utopia realiserbart? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Overvej, hvilke fordele og ulemper der er ved genren *historisk drama* i forhold til genren *dokumentar* omkring formidling af historiske begivenheder?

- Ingen er blevet dømt for at have begået folkedrab i Sovjetunionen – mener du, at kriterierne for folkedrab, som fremsat i FN's folkedrabskonvention – er opfyldt i forbindelse med hungersnøden i 1932-33 i Ukraine? Hvorfor?
- Arbejd med folkedrabet i Rwanda på film – jfr. materialet: Falbe-Hansen, R. (2014) *Filmanalyse i historie- og folkedrabsundervisningen*. DIIS. (Gratis download www.folkedrab.dk).
- Arbejd med begrebet "fake news" og øvelser (fx May, T., May, F. & May, J. (2018). *Fake news* (1. udg.). Dansk lærerforenings Forlag) herunder:
 - Hvilke forskellige agenda journalister kan have i forhold til formidling af nyheder.
 - Desinformation: fremkommer pga. sjusk eller manglende tid fra journalistens side.
 - Cherry picking; hvor man kun fremsætter fakta fra én vinkel, som bekræfter det, man gerne vil bevise, og bevidst undlader at vise fakta fra en vinkel, der kan vise noget andet.
 - Ekkokamre: fora, hvor alle er enige med hinanden, og derfor ikke bliver udfordret af argumenter fra anderledestænkende.
- Forhold dig til problematikken omkring at skildre et historisk menneske som en filmisk figur. Læs følgende artikler (engelsk):
<https://www.bailiwickexpress.com/jsy/news/me-and-mr-jones-little-family-story-changed-history/>
<https://www.itv.com/news/wales/2020-02-14/gareth-jones-the-welsh-journalist-who-made-a-difference/>
<https://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/gareth-jones-journalist-film-family-17636266> og skriv et argument for eller imod.

LINKS OG LITTERATUR

OM FILMANALYSE

Læs om filmsprog og filmanalyse og se eksempler i Filmcentralens online Filmleksikon

<http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog>

<https://filmcentralen.dk/alle/film/russisk-avantgarde>

<https://indidansk.dk/farver>

UNDERVISNINGSFORLØB OM FAKE NEWS

Perspektiverende undervisningsmateriale om Fake News fra CFU.

<http://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?idnr=55153760&cfuid=5>

UNDERVISNINGSFORLØB OM FAKE NEWS I 30'ERNE

Propaganda – tema om politisk manipulation og fake news i 1930'erne

<https://www.dfi.dk/laering-og-formidling/film-paa-biblioteket/propaganda-tema-om-politisk-manipulation-og-fake-news-i>

LØGNEFABRIKKEN

Se filmen om Ruslands brug af falske nyheder.

<https://biblioteket.filmstriben.dk/film/9372628546/lognefabrikken>

HOLODOMOR

Artikel i Weekendavisen om folkedrabet i Ukraine (kræver abonnement).

<https://www.weekendavisen.dk/2019-49/ideer/holodomor>

Beskrivelse af folkedrabet i Ukraine af Holodomor-museet i Kiev.

<https://holodomormuseum.org.ua/en/the-history-of-the-holodomor/>

ONDSKABENS TID

Se filmen "Ondskabens tid" om et andet folkedrab i Ukraine i forbindelse med 2. Verdenskrig.

<http://www.anotherworldent.com/index.php?n=catalogue&s=show&type=&idem=b6e30b0a2ed79f2b>

FOLKEDRAB

Dansk side med information om folkedrab og et lærerforum med masser af opgaver.

<https://folkedrab.dk/>

JOURNALISTIK

<https://tidsskrift.dk/journalistica/article/view/1783>

UKRAINES HISTORIE

Andreas Kappeler: Ukraines historie oversat fra tysk af Jens Ellekær, Ellekær 2016

<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/ukraines-historie>

Jens Jørgen Nielsen: Ukraine i spændingsfeltet, Frydenlund 2016

<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/oesteuropa/jens-joergen-nielsen-ukraine-i-spaendingsfeltet>

<https://jyllands-posten.dk/premium/kommentar/undervejs/ECE11540105/P%C3%A5-krigsstien-i-Ukraine-Hvor-begynder-hvor-ender-Europa/>

<https://jyllands-posten.dk/premium/kommentar/undervejs/ECE11528141/I-%C3%98stukraine-forts%C3%A6tter-Den-Kolde-Krigs-varme-udgave/>

<https://www.dr.dk/nyheder/udland/overblik-derfor-er-rusland-og-ukraine-igen-i-konflikt>

<https://www.information.dk/udland/2019/03/skuffede-ukrainere-gaar-valg-fem-aar-mere-porosjenko-saa-rejser-ogsaa>